

Rapport

Klacht

Op 12 juni 2007 vond er een verkeersincident plaats tussen verzoeker en politieambtenaar Z. van het regionale politiekorps Haaglanden, die op dat moment in burger was. Verzoeker klaagt er in dit verband over dat politieambtenaar Z. misbruik heeft gemaakt van zijn bevoegdheden door verzoeker, nadat verzoeker was uitgestapt en naar politieambtenaar Z. in burger was toegelopen, te bekeuren wegens een verkeersovertreding.

Beoordeling

Algemeen

1. Op 12 juni 2007 vond er een verkeersincident plaats tussen verzoeker en politieambtenaar Z, die op dat moment niet in dienst en derhalve in burger was. Verzoeker zou Z. geen voorrang hebben verleend, terwijl Z. op een voorrangsweg reed. Volgens verzoeker gaf Z. via de richtingaanwijzer van zijn auto aan dat hij rechtsaf zou slaan. Dit was de reden voor verzoeker om de kruising op te rijden. Uiteindelijk ontstond er bij een stoplicht even verderop een woordenwisseling tussen verzoeker en Z. Z. identificeerde zich tijdens dit gesprek als politieambtenaar. Enige tijd later ontving verzoeker via de post een aankondiging van beschikking ter zake het niet verlenen van voorrang. Verzoeker meende dat Z. misbruik maakte van zijn positie als politieambtenaar door hem te bekeuren voor een verkeersovertreding waar Z. zelf betrokken bij was. Daarnaast vond verzoeker dat Z. zich tijdens de woordenwisseling bij het stoplicht onheus in zijn richting had bejegend door zich onder meer onduidelijk te legitimeren. Verzoeker diende hierover een klacht in bij het regionale politiekorps Haaglanden.

2. De klachtencommissie van het regionale politiekorps Haaglanden gaf de korpsbeheerder op 5 december 2007 het advies om de klacht over het bekeuren van verzoeker ongegrond te verklaren. De klachtencommissie onthield zich van een oordeel ten aanzien van de wijze waarop Z. was opgetreden tijdens de woordenwisseling. De korpsbeheerder liet bij beslissing van 11 december 2007 weten zich met dat advies te kunnen verenigen. De korpsbeheerder achtte Z., ondanks dat hij in burger was, bevoegd om verzoeker te bekeuren, nu er sprake was van een grove overtreding in het verkeer en van agressief gedrag van verzoeker. Daarnaast onthield de korpsbeheerder zich van een oordeel ten aanzien van de wijze waarop Z. was opgetreden tijdens de woordenwisseling, nu de verklaringen van Z. en verzoeker op essentiële punten niet overeenkwamen en er geen feiten of omstandigheden waren op grond waarvan aan de ene lezing meer waarde moest worden gehecht dan aan de andere lezing.

3. Verzoeker kon zich niet vinden in de beslissing van de korpsbeheerder en wendde zich bij brief van 9 januari 2008 tot de Nationale ombudsman. Verzoeker verzocht de Nationale ombudsman een onderzoek in te stellen. Nu de Nationale ombudsman met de korpsbeheerder van oordeel was dat ten aanzien van de bejegeningklacht de verklaring

van Z. en verzoeker lijnrecht tegenover elkaar stonden zodat op dit punt geen oordeel kon worden gegeven, nam de Nationale ombudsman alleen verzoekers klacht over de door hem van Z. verkregen bekeuring in onderzoek.

4. Verzoeker diende tegen de bekeuring ter zake het niet verlenen van voorrang administratief beroep in bij de officier van justitie. Bij brief van 11 februari 2008 verklaarde de officier van justitie het beroep van verzoeker gegrond.

Bevindingen

1. Verzoeker bracht ten aanzien van zijn klacht het volgende naar voren. Op 12 juni 2007 reed hij op weg X en naderde hij weg Y. Hij minderde vaart voor de kruising tussen weg X en weg Y. Van links naderde Z. over weg Y, die door middel van zijn richtingaanwijzer duidelijk aangaf dat hij naar rechts zou afslaan, aldus verzoeker. Verzoeker wachtte dan ook niet en reed de kruising op. Verzoeker hoorde hierop luid getoeter. Hij remde hierop en bracht zijn auto bijna tot stilstand. Hij zag in zijn achteruitkijkspiegel dat Z. niet rechtsaf was geslagen, maar rechtdoor was gereden. Volgens verzoeker werd in de auto van Z. opgewonden op hem gereageerd. Verzoeker reed door en stopte ongeveer 100 meter verderop voor een rood stoplicht. Verzoeker stapte vervolgens uit en liep naar de auto van Z. Z. stapte ook uit waarop er een woordenwisseling tussen verzoeker en Z. ontstond. In een flits toonde Z. zijn identificatie waaruit bleek dat hij politieambtenaar was. Verzoeker gaf aan hier niet van onder de indruk te zijn en vertelde Z. dat hij vond dat Z. misbruik maakte van zijn positie als politieambtenaar. Z. deelde volgens verzoeker mee dat verzoeker hier nog meer van zou horen. Vervolgens sprong het stoplicht op groen, waarop verzoeker rustig terugliep naar zijn auto en wegreed. Na enige tijd ontving verzoeker een aankondiging van beschikking wegens het niet verlenen van voorrang. Volgens verzoeker had Z. niet tijdens de woordenwisseling verteld dat verzoeker een bekeuring zou krijgen, laat staan voor welke overtreding.

2. Verzoeker gaf voorts aan dat Z., door verzoeker een bekeuring te doen toesturen, uit persoonlijke rancune handelde. Z. ging pas over tot het aanzeggen van een bekeuring nadat verzoeker hem aansprak. Volgens verzoeker past het niet dat een politieambtenaar in burger, die zelf als tegenpartij betrokken is bij een verkeerssituatie, verbaliserend optreedt. Te meer nu de wederpartij een volstrekt andere lezing had van het incident dan de betrokken politieambtenaar, aldus verzoeker. Z. maakte dan ook misbruik van zijn positie als politieambtenaar en wekte door zijn handelwijze de schijn van belangenverstrengeling, aldus verzoeker.

3. De korpsbeheerder liet in zijn reactie weten dat hij bij zijn standpunt bleef - zoals eerder ingenomen tijdens de interne klachtenprocedure - dat de klacht van verzoeker ongegrond was. De korpsbeheerder verwees in zijn reactie naar een brief van de chef van het politiebureau Jan Hendrikstraat. In deze brief liet de chef van dit bureau weten dat hij zich kon vinden in het oordeel van de korpsbeheerder en in het advies van de

klachtencommissie en dat hij hieraan niets had toe te voegen.

3a. Tijdens de interne klachtenprocedure nam de korpsbeheerder het advies van de klachtencommissie over dat de klacht van verzoeker ongegrond was. De klachtencommissie merkte in dit verband op dat op grond van artikel 7 eerste lid van de Politiewet (zie Achtergrond) een ambtenaar van politie bevoegd is om zijn taak uit te oefenen in het gehele land. Aan zijn bevoegdheid tot optreden doet het al dan niet binnen diensttijd opereren niet af. De klachtencommissie oordeelde voorts dat het in principe de voorkeur verdient dat een politieambtenaar zich onthoudt van repressief optreden indien hij zelf teveel betrokken is bij het voorval. Agressief rijgedrag is echter volgens de klachtencommissie een grote bron van irritatie bij de overige weggebruikers. De politie, het Openbaar Ministerie en het bestuur geven prioriteit aan de aanpak van agressief rijgedrag. Nu politieambtenaar Z. naar zijn mening werd geconfronteerd met een grove overtreding in het verkeer en het agressieve gedrag van klager, was de klachtencommissie van mening dat politieambtenaar Z. voldoende reden had om repressief richting verzoeker op te treden.

4. Tijdens de interne klachtenprocedure bij het regionale politiekorps Haaglanden legde politieambtenaar Z. tweemaal een verklaring af. In deze verklaringen staat onder meer het volgende vermeld.

Z. reed op de bewuste dag over weg Y en naderde op een gegeven moment de kruising met weg X. Hij zag dat de auto van verzoeker vlak voor hem weg Y opreed, waardoor hij een noodstop moest maken. Z. gaf aan dat hij voorrang had op de kruising en dat dit duidelijk was aangeduid door middel van borden en haaiantanden op de weg.

. verklaarde dat hij absoluut zijn richtingaanwijzer niet had aanstaan. Toen verzoeker weg Y opreed toeterde Z. en gaf hij mogelijk een lichtsignaal. Z. en zijn vriendin, die bij hem in de auto zat, schrokken zich rot door het gedrag van verzoeker. Vlak voor de volgende kruising remde verzoeker opeens. Dit was volgens Z. onnodig. Vervolgens stopte verzoeker voor een rood verkeerslicht en kwam opgewonden naar Z. toelopen.

. stapte ook uit en hoorde dat verzoeker met stemverheffing sprak en erg boos was. Een fietser riep vervolgens dat Z. gelijk had en dat verzoeker beter op de verkeersregels moest letten. Verzoeker werd hierdoor nog bozer en was niet voor rede vatbaar. Z. heeft hierop zijn politielegitimatie te voorschijn gehaald en aan verzoeker getoond. Verzoeker zei toen dat hij dit machtsmisbruik vond en dat hij zijn legitimatie maar moest opbergen. Z. zei tegen verzoeker dat hij een bekeuring op kenteken thuis zou krijgen. Vervolgens is verzoeker al mopperend en tierend teruggelopen naar zijn auto en weggereden.

. verklaarde vervolgens dat het in eerste instantie niet de bedoeling was om verzoeker te bekeuren. Hij deed dit toch omdat verzoeker zo onredelijk en onbeschoft reageerde. Verzoeker zag volgens Z. kennelijk niet in dat hij gevaarlijk verkeersverdrag vertoonde.

. gaf aan dat er geen sprake was van persoonlijke rancune.

5. In reactie op het verslag van bevindingen liet politieambtenaar Z. telefonisch aan een medewerkster van de Nationale ombudsman weten dat hij verzoeker had bekeurd gelet op

een aantal omstandigheden die onderling verband met elkaar hielden. De overtreding van het niet verlenen van voorrang was op zich geen aanleiding om een bekeuring uit te schrijven. Echter, het onnodig en bewust remmen van verzoeker zodat Z. bijna achter op verzoeker was gebotst en het feit dat verzoeker niet in zag dat hij verkeersgevaarlijk rijgedrag vertoonde was bij elkaar genomen genoeg om een bekeuring uit te schrijven, aldus Z. Z. voegde hier nog aan toe dat het remmen van verzoeker een bewuste actie van hem was geweest en dat voor de noodstop die verzoeker maakte geen verkeerstechnische aanleiding was.

Beoordeling

6. Het verbod van misbruik van bevoegdheid houdt in dat bestuursorganen een bevoegdheid niet gebruiken voor een ander doel dan waartoe die bevoegdheid is gegeven. Dit betekent onder meer dat een politieambtenaar zijn bevoegdheden die hem uit hoofde van zijn functie toekomen, niet mag aanwenden in een privéaangelegenheid.

7. Op grond van artikel 7 van de Politiewet is een politieambtenaar bevoegd om overal en te allen tijde gebruik te maken van zijn bevoegdheden. Aan zijn bevoegdheid tot optreden doet het al dan niet binnen diensttijd opereren niet af. Het staat dan ook niet ter discussie dat politieambtenaar Z. bevoegd was om verzoeker te bekeuren. De vraag is echter of het bekeuren van verzoeker, gelet op de omstandigheden waarin dit gebeurde, wel behoorlijk was.

8. De Nationale ombudsman is van oordeel dat in het algemeen kan worden gesteld dat een politieambtenaar die buiten diensttijd als verkeersdeelnemer betrokken is bij een verkeersincident zich uiterst terughoudend dient op te stellen ten aanzien van het uitschrijven van een bekeuring over datzelfde verkeersincident. Er is immers in de eerste plaats sprake van een privéaangelegenheid. Door vervolgens als politieambtenaar in hetzelfde verkeersincident verbaliserend op te treden wordt de schijn van partijdigheid gewekt, hetgeen voorkomen dient te worden.

In een dergelijke situatie verdient het de voorkeur om een politieambtenaar, die op dat moment wel in dienst is maar niet betrokken bij het incident, ter plaatse te roepen om de zaak verder af te handelen. Indien er toch niet aan kan worden ontkomen dat een politieambtenaar in een dergelijke situatie zelf verbaliserend optreedt dan dient hij hierbij altijd met open vizier te handelen. Dit houdt in dat de politieambtenaar de betrokkene niet achteraf op kenteken bekeurt, maar ter plaatse het proces-verbaal aan de betrokkene aanzegt en meteen een verklaring van de betrokkene op neemt.

9. In het geval van verzoeker was Z. als privépersoon betrokken bij het bewuste verkeersincident. De door Z. geconstateerde overtreding van verzoeker vormde kennelijk op zichzelf geen aanleiding voor Z. om verzoeker te verbaliseren. Pas nadat verzoeker bij een verderop gelegen stoplicht was uitgestapt en er een woordenwisseling over het

incident plaatsvond, besloot Z. om verzoeker te bekeuren. De reden hiervoor was dat verzoeker zich tijdens dit gesprek onbeschoft gedroeg en geen inzicht toonde in zijn, volgens Z, gevaarlijke verkeersgedrag. Of er sprake was van onbeschoft gedrag van verzoeker tijdens het gesprek met Z. kan de Nationale ombudsman niet vaststellen. Wel stelt hij vast dat ten aanzien van het al dan niet gevaarlijke verkeersgedrag verzoeker een andere lezing had van het bewuste verkeersincident dan Z., en dan met name over de rol van Z. daarin. Wat daar ook van zij, de Nationale ombudsman is van oordeel dat het niet behoorlijk was van Z. om naar aanleiding van het onplezierige gesprek dat tussen hem en verzoeker plaatsvond, zijn verbaliserende bevoegdheden die hem toekwamen op grond van zijn functie als politieambtenaar te gebruiken op de wijze waarop hij dat heeft gedaan. Door verzoeker in deze omstandigheden, zonder zijn verklaring op te nemen, op kenteken te verbaliseren handelde Z. in strijd met het verbod van misbruik van bevoegdheid.

De Nationale ombudsman wil benadrukken dat hij het gedrag van verzoeker, te weten het uitstappen bij een stoplicht om verhaal te gaan halen bij een medeweggebruiker (in dit geval Z.) ten zeerste verwerpt. Dit confronterend gedrag is op zichzelf aan te duiden als een vorm van agressie in het verkeer. Daarnaast roept het de nodige agressie op bij medeweggebruikers. Dit gedrag is zeer onwenselijk en de Nationale ombudsman rekent dit verzoeker dan ook aan. Dit doet echter niet af aan het hiervoor gegeven oordeel.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden is gegrond wegens schending van het verbod van misbruik van bevoegdheid.

Onderzoek

Op 9 januari 2008 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer W. te W., met een klacht over een gedraging van regionale politiekorps Haaglanden.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden (de burgemeester van Den Haag), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Daarnaast werd een betrokken ambtenaar de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Den Haag over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier van justitie maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

Tijdens het onderzoek kregen de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De korpsbeheerder deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. De reactie van verzoeker gaf geen aanleiding het verslag op een enkel punt te wijzigen en/of aan te vullen. De reactie van betrokken ambtenaar Z. gaf aanleiding het verslag aan te vullen.

Naar aanleiding van een door een medewerkster bij verzoeker ingewonnen informatie werd het verslag van bevindingen aangevuld.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

het verzoekschrift met bijlagen van 9 januari 2008;

het interne klachtdossier van het regionale politiekorps Haaglanden ontvangen op 22 januari 2008 met bijlagen, waaronder:

de beslissing van de korpsbeheerder van het regionale politiekorps Haaglanden van 11 december 2007;

het advies van de klachtencommissie van het regionale politiekorps Haaglanden van 5 december 2007;

het standpunt van de korpsbeheerder van 15 februari 2008.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

Politiewet 1993

Artikel 7

- "1. De ambtenaar van politie is bevoegd zijn taak uit te oefenen in het gehele land.
2. Hoewel bevoegd in het gehele land, onthoudt de ambtenaar van politie zich van optreden buiten zijn gebied van aanstelling, tenzij ingevolge regels, gesteld bij of krachtens de wet, dan wel in opdracht of met toestemming van het bevoegde gezag over de politie."